

Sånglärkan gör verkligen skäl för sitt namn. I början av häckningssäsongen sjunger den i timtal högt uppe i skyn.
© John Larsen (t.v.), © P-G Bentz (t.h.)

Ingen annan fågel har en lika framträdande position i svensk lyrik och vistradition som just sånglärkan. Den är den vanligaste fågeln i det öppna jordbrukslandskapet och är den enda art som häckar allmänt på öppna, odlade fält med ensartade grödor. Beståndet har dock minskat dramatiskt under senare tid och är idag mindre än hälften jämfört med för 30 år sedan.

Säkra boplatser

Boet utgörs av en grund grop i marken, klädd med strån, och placeras på öppna fält i de flesta sorters grödor. Högst tätheter fås på trädor och vallar med 0,5–1 par per hektar vid bra förhållanden. Fåglarna startar häckningen först när vegetationen blivit en till två decimeter hög och ger ett visst skydd mot boplundrare.

Sånglärkan behöver:

Insekter åt ungarna

Sånglärkans ungar föds upp enbart på animalisk föda. Utvecklingen sker snabbt och ungarna börjar flyga inom 15–16 dagar. Även för de vuxna fåglarna är tillgången på insekter viktig under sommaren. Insektsrika miljöer som trädor, klörevallar och olika kantzoner som körvägar och dikeskanter är populära födosöksplatser.

Gles vegetation

Sånglärkan gynnas av glesare vegetation då de söker föda genom att gå omkring på marken. I riktigt täta grödor får de problem att hitta födan, och ofta överges sådana fält tidigt.

Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober
Återvänder till södra Sverige från vinterkvarter i Västeuropa.						Flockar börjar bildas.		Flytten söderut påbörjas.

Sånglärka

Anlagd "lärkruta" i höstvet i början på juli. Uppland. © Sören Eriksson

HOT:

De största hoten i odlingslandskapet är:

- Täta grödor som försvårar födosök.
- Minskad tillgång på insekter åt ungarna, på grund av ökad rationalisering med större åkrar, ensidig växtföljd, färre kantzoner och effektivare bekämpning.
- Boet förstörs vid upprepade bearbetningar som ogräsharvning och putsning av vallar och trädor.
- Tidig putsning/slätter av vallar.

ÅTGÄRDER:

Viktiga åtgärder är:

I fält med spannmål, oljeväxter och trindsäd

- Skapa en mix mellan tät och gles vegetation, genom att ha olika grödor inom samma område, t.ex. vall, vår- och höstsäd.
- Anlägg s.k. "lärkrutor", ca 20 m² stora osådda ytor, genom att helt enkelt lyfta på såbillarna vid sådden. Rutorna läggs med cirka 70 meters avstånd jämnt spridda över fältet, med början en bit in. Störst nytta gör de på större fält i öppna lägen.
- Undvik om möjligt ogräsharvning, alternativt harva så tidigt som möjligt så att omhäckningar kan ske.
- Ha en eller två sammanhängande perioder om 5–6 veckor under häckningssäsongen då ingen jordbearbetning sker på fälten.
- Spar fält med vinterstubb vilka är viktiga födoplatser på vintern och våren.
- Använd inte pyretroider vid bladlusbekämpning då dessa dödar alla insekter på fältet. Använd bladlusspecifika preparat i stället.

På trädor och vallar

- Senarelägg slätter av vallar om möjligt till midsommar, och/eller gör uppehåll om 40 dagar mellan första och andra slätter/putsning. Varje dag som slättern senareläggs ökar chansen för en lyckad häckning.
- Spara remsor oslagna vid slätter och putsning, förslagsvis var tionde drag.
- Ha så hög klipphöjd som möjligt (20–25 cm).
- Bryt trädan så sent som möjligt.
- Placera trädor öppet i landskapet, då lärkor skyr skogskanter och bryn. De häckar inte gärna närmare än 50 m från skogsbryn eller trädridåer.